

Asia: VN/23259/2024

## Hallituksen esitysluonnos laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Sivistysala ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotukseen varhaiskasvatuslain muuttamiseksi. Sivista on pitänyt hallitusohjelman kirjausta lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn siirtymisestä kannatettavana. Esitys mahdollistaa nykyisten ja tulevien palveluntuottajien hallinnollisen työmäärän keventämisen sekä uuden varhaiskasvatustoiminnan sujuvamman aloittamisen.

Ilmoitusmenettelyn sijaan luonnoksessa ehdotetaan säädettävän yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintimenettelystä. Sivista pitää terminologista valintaa sinänsä perusteltuna – koska ehdotus ei täysin vastaa aiemman ilmoitusmenettelyn toimintatapaa, on selkeämpää, että nimityksellä tehdään eroa tähän.

Sivista piti jo lupamenettelyyn siirryttäessä luvanvaraisuutta ongelmallisena perustuslaissa säädetyn elinkeinovapauden kannalta ja epäili uudistuksesta koituvan haasteita myös käytännön tasolla. Lupamenettelyn toimivuudesta on kahdenlaisia kokemuksia: Pääosin prosessin kuvataan olleen sujuva ja luvat on käsitelty kohtuullisessa aikataulussa. Osin kuitenkin lupamenettely on viivästyttänyt uusien varhaiskasvatuspaikkojen saamista käyttöön. Sivista katsoo, että nykyinen menettely on riippuvainen aluehallintovirastojen vaihtelevista työtilanteista, ja pitää kannatettavana, että luonnoksessa ehdotetaan mahdollisuutta aloittaa päiväkotitoiminta välittömästi aluehallintoviranomaisen tarkastettua yleisten edellytysten täyttymisen ja kunnan tarkastettua toimitilat. Esityksestä jää epäselväksi, miten palveluntuottaja saa tiedon tästä.

Pykälässä 44 a säädetään rekisteröintiä varten annettavista tiedoista sekä ne tiedot, joiden muutokset antavat aiheen rekisteröinnin muuttamiseen. Sivista pohtii, onko henkilöstön lukumäärään liittyvät tiedot mielekäs mainita pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa, sillä henkilöstömäärään vaikuttaa tosiasiallinen lapsimäärä, joka voi eri aikoina vaihdella merkittävästikin palvelun kysynnästä riippuen.

Pykälässä 44 d säädetään rekisteristä poistamisesta. Luonnoksen mukaan pykälässä säädettäisiin ainoastaan palveluntuottajan poistamisesta rekisteristä. Nykyisessä lupamenettelyssä on ollut mahdollista peruuttaa palveluntuottajan lupa kokonaan tai osittain. Samaten olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa rekisteristä poistaminen yksittäisen toimipaikan osalta.

Sivista pitää hyvänä, että sekä luvan että aikaisemman ilmoitusmenettelyn perusteella rekisteröidyt palveluntuottajat siirrettäisiin virkatyönä uuteen rekisteriin, eikä uudistus näin ollen edellyttäisi toimia nykyisiltä palveluntuottajilta. Uudessa rekisterissä olevien palveluntuottajien yleiset edellytykset sekä toimitilat olisi tarkastettu joko ilmoitus- tai lupamenettelyn kautta.

Sivista pitää tärkeänä, että uudistus astuisi voimaan esitetyllä tavalla mahdollisimman nopealla aikataululla. Näin on mahdollista vaikuttaa myös nykyisten palveluntuottajien hallinnollisen työn määrään. Osassa lausuntoja on tuotu esiin epäkohtana se, että osa palveluntuottajista on jo ehtinyt hakea lupamenettelyn mukaista lupaa. Myös Sivista katsoo, että tilanne olisi parempi, jos uudistus olisi laitettu liikkeelle heti hallituskauden alussa.

Sivista pitää hyvänä, että rekisteröintimenettelyssä päiväkotitoiminnan voi aloittaa, jos palveluntuottajan yleiset edellytykset täyttyvät ja toimintaan tarkoitetut tilat soveltuvat päiväkotitoimintaan. Elinkeinovapauden toteutumisen kannalta on hyvä, ettei rekisteröintiin liity harkinnanvaraisia elementtejä.

Sivista pitää tärkeänä, että aluehallintovirastojen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyö on mutkatonta. Erityisesti tarvetta on ohjaukselle ja neuvonnalle. Sivista pitää valitettavana, että osana opetus- ja kulttuuriministeriön tuottavuusohjelmaa aluehallintovirastojen maksuttomista täydennyskoulutuksista on luovuttu vuodesta 2025 alkaen.

Valmistelun aikana ministeriö kertoo tavanneensa aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edustajia sekä Suomen Kuntaliittoa. Sivista pitää erittäin harmillisena sitä, että valmistelun aikana ei ole käyty keskustelua palveluntuottajien tai näiden edustajien kanssa.

Tikkinen Annakaisa  
Sivistysala ry